

Cititorul secolului al XXI-lea își pune poate întrebarea: Dar cine a fost Mircea David? Fără îndoială, cel mai bine ne-o pot spune contemporanii săi. Iată cum îl caracteriza cotidianul „Gazeta Sporturilor”, în anul 1936: *„David? O felină isteată, creată anume ca să producă panică în rândul atacanților adversi și admirație în tribune. Cu capul atingând aproape colțul barei, întins asupra mingii și cuprins numai de ideea stăpânirii, Mircea David pare o panteră tânără, suplă și frumoasă. Și chiar în calmul așteptării, rezemat de bara porții, își menține silueta de veritabil atlet, de idol al stadionului”*.

Este impresionant să constăți că Mihalache a stat de vorbă, pentru a intra în toate detaliile unui episod esențial din cariera lui Mircea David, cel al jocului de la Roma, în aprilie 1940, cu selecționata Italiei (campiona mondială!), cu o mulțime de foști coechipieri ai lui „Il Dio”, între care Augustin Juhasz, Vintilă Cossini, Micky Mihăilescu, Silviu Bindea, Andrei Sepci, Gică Popescu, Iosif Lengheriu, cu toții titulari ai selecționatei României în acea partidă memorabilă. I-a luat pe rând, s-a întâlnit cu fiecare și și-a notat cu mare atenție tot ce-a aflat. Când le-a pus cap la cap, a aflat adevărul, a scris și a lăsat în urmă istoria reală. Ca un amănunt, după cum erau vremurile, selecționerul Italiei, Vittorio Pozzo, a stat tot meciul în spatele porții lui David (vă dați seama cum ar fi privită azi o asemenea bizarerie!), în vreme ce selecționerul României, Virgil Economu, a făcut pe... crainicul radio în timpul partidei, transmițând toate amănunțele jocului, ascultat cu sufletul la gură și urechea pâlnie în țară! Ambii l-au văzut atunci pe Mircea David într-o formă extraordinară, fiind practic imposibil de învins de puternicii atacanți italieni, în frunte cu celebrul Sandro Piola. A fost de altfel meciul care i-a adus porecla lui Mircea David, „Il Dio” fiind în fapt o invenție a ziariștilor italieni.

După ce veți încheia de citit cartea, sunt sigur că veți exclama: „Ce vremuri, ce jucători, ce istorie mare a avut fotbalul nostru!” Vă rog doar un singur lucru, să nu uitați să-i adresați un gând frumos și lui George Mihalache, cel care a pus pe hârtie toată această poveste frumoasă. Chiar merită!

DUMITRU GRAUR

VAI, A TRECUT TIMPUL...

Mircea David se afla în fața mea într-una din serile de iarnă dinaintea teribilei zile de 4 martie, când nu știam că vom fi atât de încercați. În timp ce el e neschimbat, eu m-am schimbat. Idolul tinereții mele e la fel de tânăr ca în urmă cu treizeci și ceva de ani când, într-un tricou vernil, apărea înaintea „negrilor” pe zgura stadionului Venus stârnind ropote de aplauze, iar eu simțeam că am să sufăr și am să mă bucur numai din cauza acestui om, că el mă are în mână și că a doua zi într-o clasă de fanatici rapidiști va trebui să răspund ironiilor, dacă „negrii”, campionii, vor fi înfrânți de eternul lor rival de pe Podul Grant. Același om a cărui fotografie din ziare o decupam în fiecare luni de dimineață și o lipeam în caietele mele cu „faze” pentru ca seara să mă delectez cu imaginea unor plonjoane cum nu se mai văzuseră pe glob... La șapte ani, când pe Cuțarida mi se spunea „Chinezul”, îmi doream să fiu poreclit Zamora sau Planicka. Jucam portar cu băieți de 17-20 de ani, care mă amenințau „că-mi rup gâtul” dacă le pierd meciul. Și meciul începea pe un maidan, care licărea de cioburi de sifoane în amurgul splendid de primăvară, în timp ce eu, plasat între două ghiozdane de mușama, mă aruncam când în dreapta, când în stânga după un balon ceva mai dezumflat decât cel „oficial” de pe Giulești sau de pe ONEF. Atunci mă visam „regele portarilor” și numele aceluia rege era al unui străin, până când, într-o zi, un vecin m-a dus la un meci adevărat și irealitatea pozelor pe hârtie a devenit ceva viu și foștii mei idoli, și ei cunoscuți numai din jurnale îngălbenite, au dispărut în neant. Noul „rege al portarilor” se numea Mircea David și apăra buturile Venusului. Nu aveam niciun motiv să țin cu echipa din Splai, cum i se spunea, pentru că eram legat de cartierul Giulești prin toate fibrele. Pe arena de sub podul Grant am apărat mai târziu niște porți uriașe de sârmă, „reglementare”, adică lungi de 7 metri și ceva și înalte de nu ajungeam niciodată la bara de sus. Acolo ne-am disputat toate „derby-urile” interclase de la „Vlaicu” și pe pista de atletism a aceluia loc, plin de fum și zgură, am

alergat pentru Clubul C.F.R. în cursele de 1.500 metri plat, la juniori. Atunci de ce Venus și nu Rapid, cum crede toată lumea? Din cauza lui Mircea David și a lui Humis. Ei erau „idealul” în această artă a stadionului, ei îmi satisfăceau gusturile, ei erau „artiști” și nu „tehnicieni”, cum împărțeam eu jucătorii în categorii. Ei aveau fantezia care mă făcea fericit, ei erau „poetii gazonului”, ei mă făceau să povestesc lumea lucruri nemaipomenite colegilor care nu asistaseră la meciurile văzute de mine, inventând desigur și lucruri incredibile puse pe seama acestor doi „titani”. Pentru că nu am vrut să scap una dintre finalele (patru la număr) celebre ale Cupei României dintre Venus și Rapid, am fost tuns numărul zero de tatăl meu, care credea că astfel slușit nu mă voi duce în Giulești. Trebuie să vă spun că la o fază de final a aceluia memorabil meci, când Sipoș scăpase singur spre poarta lui David și era gata-gata să înscrie aducând victoria „gărarilor”, am simțit, deși nu mai aveam fir de păr pe cap, cum podoaba mea capilară creștea de groază!

Pentru David mergeam la meciuri, de la el învățam „nebulia” frumoasă de a fi stăpânul careului de 16 metri și dacă nu aș fi avut brațe slabe, cum mi-a spus meșterul Cibi Braun în 1945, după un antrenament pe ONEF de data asta, aș fi apărut probabil poarta formației Carmen și destinul meu ar fi fost cu totul altul. Am regretat multă vreme că nu am avut norocul de a fi un David al fotbalului nostru; iată de ce ideea de a prefața „Amintirile” zeului meu m-a încântat și, când manuscrisul mi-a fost înmănat, nu mi-au trebuit mai mult de câteva ore pentru a-l străbate cu o sete nemaipomenită. În paginile acestei viitoare cărți era de fapt o parte din viața mea. Am rețrăit cu „Il Dio” toate marile lui partide și mai ales acea „Romă de neuitat”, auzită numai la radio și citită în presa vremii, meciul carierei lui David și care nu fusese de fapt singurul, pentru că eu l-am mai văzut pe acest minunat jucător o dată, pe Venus, bătând literalmente singur pe marea Gradjanski, celebra echipă iugoslavă care sosea aureolată de la Budapesta cu câștigarea unui turneu pascal, disputat în compania unor mari echipe ungare, austriece și italiene, mi se pare. A câștigat atunci Venus cu 2-0. Nu știu cum va fi apărut David la Roma, dar în acel meci uluitor el a învins unsprezecele iugoslav, deși echipa vecinilor noștri era în întregime alcătuită din internaționali, unul și unul. 90 de minute la poarta Venusului a fost asemenea unui bombardament mai ceva ca la Hiroshima, dar niciodată mingea nu a reușit să intre în plasă. La pauză, Mircea David a fost reținut pe gazon de aplauzele publicului timp de 10 minute și cred că în viața mea n-am văzut vreun actor obținând un astfel de succes franc.

Mircea David a fost, fără ezitare o spun, cel mai mare portar român al tuturor timpurilor. L-am văzut și pe alții: pe Zombory, pe Pavlovici, pe Sadowski, pe Crețeanu, dar singurul care s-a apropiat de valoarea lui nu a fost decât Voinescu, fără a reuși însă să-l întrecă. David a rămas unic prin curaj, prin acea disperare frumoasă a geniului meseriei lui, prin imprevizibilul cu care rezolva situații pe care nimeni nu ar fi reușit să le rezolve. Vorbim în sportul românesc despre Moina, despre Yoli, despre Gruia și Gațu, despre Năstase; să nu-l uităm însă pe cel mai cavaler, pe cel mai frumos, pe cel mai curajos, pe Mircea David.

Citiți aceste însemnări și o să rețrăiți o vreme de glorie a fotbalului nostru de la care cei tineri ar trebui să învețe mult, pentru că fotbalul pe vremea marelui David însemna dăruire, entuziasm, seriozitate. E concluzia acestor frumoase pagini.

EUGEN BARBU

„NU M-AM GÂNDIT C-O SĂ AJUNG SPORTIV!“

– Iată-ne, deci, Mircea David, gata să reconstituim etapele acestui drum prin viață și fotbal, un drum încununat cu o legendă!

Adâncit în gânduri, inginerul Mircea David continuă să privească pe fereastră fulguiala leneșă care a cuprins strada.

– Legendă e cam mult spus, surâde el. E drept însă că multe legende s-au născut în arenele sportive, însă mai toate au izvorât din ambiția scriitorilor de a da o notă romanțată unor vieți care nu s-au deosebit prea mult de cele ale muritorilor de rând...

Ce legende s-au țesut în jurul lui Ricardo Zamora...

Se spunea că n-ar fi acceptat în ruptul capului să primească vreun gol, că avea pregătit lângă poartă un pistol încărcat. Unii au lansat chiar versiunea că ar fi încercat să se spânzure de transversala porții, când a primit un gol... Totuși Zamora a încasat destule goluri. Era în fond și el tot un muritor cu două mâini și două picioare, nu putea face doar minuni... Dar spectatorii păreau legați la ochi sau pur și simplu refuzau să vadă golurile. Astfel legenda invincibilității lui Zamora a circulat destul de multă vreme și asta datorită spectatorilor pătimiși care aveau nevoie de un mit.

– În fotbalul nostru, printre alte legende legate de virtuozitatea lui Bodola și Barátky, de șuturile năprasnice ale „calului“ Dobay care sfârtecau plasele, a existat și mai există legenda lui „Il Dio“, izvorâtă din memorabila partidă de la Roma...

– E drept, a existat și o astfel de întâmplare, dragul meu, dar mă întreb: oare ea singură ar fi fost suficientă ca să exprime trecerea prin viață a unui om?

– Categorie, nu!

– Pentru mine, continuă David cu glasul străbătut de o undă de emoție, fotbalul a fost o bucurie a vieții, deconectarea binemeritată după orele de studiu sau de lucru de la birou și din laborator. Am pășit

în fotbal cu ochii unui copil uimit de noile frumuseți pe care i le dezvăluie fiecare zi...

Mircea David închide o clipă ochii derulând sub pleoape, poate, imaginile îndepărtatei sale copilării.

Valea Largă este o micuță haltă de pe lângă Sinaia anilor 1920, unde din când în când fac popas drumeții însetați și vechea „mocăniță“ cu grupurile ei de muncitori forestieri. De la o vreme, pădurarul David răspundea mai voios la salaturile oamenilor. Cel care răzbătuse prin hățișurile războiului, redevenise omul harnic și întreprinzător, fericit că în casa lui răsare în fiecare dimineață, odată cu soarele, zâmbetul îngeresc al micului său vlăstar... Abia venit pe lume, Mircea i-a umplut casa de freamăt și voieșie. Elena, soția pădurarului, își căta mereu drum la oraș și nu uita niciodată să aducă și o mică jucărie... Copilașul creștea văzând cu ochii în aerul sănătos al codrilor de brazi și adormea în cântecul de leagăn al păsărilor din pădure... A început să meargă, copăcel, copăcel, războindu-se fără răgaz cu ursulețul de catifea și apoi cu pușorii din ogradă.

Dar Petre David schimba mereu locul, împins de demonul migrațiunii spre alte păduri mai ademenitoare... Se mută mai întâi la Comănești, apoi la Derna Tătăruș.

Viața era pândită însă de pericole în pădurea pustie, mai ales pe timpul iernii. Hайтеle de lupi veneau până sub ferestre, iar ghearele lor zgâriau ușa bine ferecată... Îngrijorat de soarta familiei, pădurarul a căutat în primăvară un loc mai tihnit, la Brusturi – Picleu. Dar nici aici nu a zăbovit prea multă vreme. După trei ani, și-a urcat familia și lucrurile într-o căruță și a pornit spre Căiuț. Mircea a mai crescut, rațele nu-i mai mâncau din buzunare. Avea acum și un frățior mai mic cu care se hârjonea la scaldă, în Troțuș. Dar iată că într-o dimineață de toamnă, pădurarul îmbrăcat cu cea mai bună haină a lui pășit solemn, ținându-și voinicelul de mână, pe drumul ce șerpuia spre școală.

– Numai astăzi mergi cu mine, băiete, își avertiză el odrasla. De mâine încolo ai să te duci singur. Iar peste un an o să-i arăți drumul și lui Nelu, frățiorul tău, auzi?

Mircea ridică tăcut ochii spre părintele său.

Se simțea mândru și, umflând-și pieptul, strângea și mai tare la subțioară ghiozdanul ponosit.

Știa că din acea zi înainte pornise cu pași micuți, șovăitori, pe primul drum al vieții.

Dar copilăria lui „Il Dio“ nu reprezintă decât prima filă din această poveste de iarnă pe care am hotărât s-o depănăm împreună, fir cu fir, până ce primăvara ne va alunga din casă, îmbiindu-ne cu brațele încărcate de ghiocei.

Se ridică brusc din fotoliu și se îndreaptă spre bibliotecă. Caută o vreme cu migală – sunt sute și sute de volume în diverse limbi – și se întoarce cu un album masiv pe care îl deschide la o pagină numai de el știută. Am acum în fața ochilor o fotografie purtând pecetea anilor. Din petecul de carton, datat 1925, îmi surâde un băiețuș firav și sfios, cu o șapcă de licean pe cap.

– Asta e o poză de pe vremea când tata m-a înscris la liceul *Emanoil Gojdu* din Oradea, rememorează interlocutorul meu. Uite ce ochi de viezure speriat am! Nici nu-i de mirare. Vedeam pentru prima oară Oradea și orașul mi se părea atât de uimitor, de fantastic, încât mă învârteam pe străzile lui dezorientat, ca un fluture amețit de soare, în prima zi a primăverii... Liceul se afla pe malul Crișului Repede, iar internatul lângă gară, la o distanță de aproape doi kilometri. Programul era organizat cu rigurozitate, de la cinci dimineața, până la nouă seara, când puneam capul istovit pe pernă. Pedagogii, deși ne tratau cu „domnu’ elev“, aveau ochi și la ceafă și ne pedepseau cu severitate pentru cea mai mică abatere. Ne aflam, de fapt, ferecați într-un fel de cetate străjuită de ziduri groase și înalte și singura oază de lumină și bucurie rămânea curtea. Ea era pentru noi raiul pe pământ. Un rai de aproape două mii de metri pătrați, unde ne zbuguiam în recreații și unde învățam după-amiezele, pe bănci lungi de lemn, umbrite de nuci și castani...

Tot în această curte cu un bătrân dud la mijloc, din care se înfruptaseră toate promoțiile de la *Gojdu*, mă voi întâlni, de altfel, și cu primul teren de fotbal din viața mea...

– Deci liceul ți-a oferit primul prilej ca să îndrăgești sportul...

– El mi-a dat impulsul necesar, pasiunea, speranța. Iubeam însă și până atunci natura, jocurile, mișcarea în aer liber, ca orice copil. Când mergeam la Trotuș, la pescuit, cu fratele meu Nelu și cu alți băietani, săream în lungime în mālul râului, ca să aterizăm pe moale. Apoi, când ne-am mutat de pe Trotuș la Brusturi, s-a nimerit să avem

casa tot lângă apă, la Picleu. Deci un nou loc pentru gimnastică, sărituri și înot. Mi-a plăcut și oina. Poate că datorită ei m-am obișnuit cu o „priză“ bună la minge, dezvoltându-mi reflexele. Dar – aici David face o pauză, ca și cum ar pregăti o lovitură hotărâtoare – trebuie să știi că nu m-am gândit niciodată în copilărie că o să ajung un adevărat sportiv!

Descumpănit de această neașteptată revelație, simt nevoia unui „time out“. Automat, răsfoiesc caietul de însemnări, unde am colecționat o mulțime de date din reviste și ziare, referiri la biografia sa sportivă.

Prin 1936, în „Gazeta Sporturilor“, un condeier nu lipsit de talent scria într-un articol din pagina întâi, pe patru coloane:

„David? O felină isteță, creată anume ca să producă panică în rândul atacanților adversi și admirație în tribune. Cu creștetul atingând aproape colțul barei, întins asupra mingii și cuprins numai de ideea stăpânirii, Mircea David pare o panteră tânără, suplă și frumoasă. Și chiar în calmul așteptării, rezemat de bara porții, își menține silueta de veritabil atlet, de idol al stadionului.“

Și, iată, acest om mărturisește deschis că n-a crezut măcar o clipă, la începutul vieții, în destinul său sportiv.

Desigur, nu este primul paradox pe care viața ni-l pune în față și tocmai de aceea simt mai arzătoare dorința de a afla ce fapt anume a corectat până la urmă această scurtă ezitare în fața veritabilei sale vocații sportive. Ce s-a întâmplat mai târziu? Ce tainic resort s-a declanșat în sufletul elevului Mircea David, determinând schimbarea opticii?

Pentru a răspunde acestor întrebări, trebuie să efectuăm un salt înapoi prin „tunelul timpului“, lung de aproape cincizeci de ani.

Deci, schimbare de decor.

Curtea internatului *Emanoil Gojdu*, vara anului 1926.

După-amiază, pe la orele 16, echipele claselor „mari“ se pregătesc pentru tradiționalul meci, meșterind o minge din cârpe. Unul dintre băieții „mari“ se apropie de un „mânz“, care s-a așezat pe o bancă, pe „aleea nucilor“.

– Ce ai în mână, puștiule?

– O minge de oină.

– Ia dă-o-ncoa! Măi, măi, dar frumoasă e, se minunează el. Ia spune, tu ai făcut-o?

– Da.

– Pfiii! Noi, „fotbaliștii“, nu avem așa ceva. Vrei să ne-o dai nouă?

- Cu plăcere, dar joc și eu?
- Ești cam mititel pentru „miuța“ noastră!
- Atunci nu v-o dau!
- Bine, bine, dă mingea aia! O să stai în poartă.

Dialogul continuă după o jumătate de oră, când clopoțelul, vestind sfârșitul recreației, pune capăt jocului.

- Auzi, măi, să vii și mâine!
- Bine.
- Da' cu minge cu tot.
- Fără minge nu se poate?
- ... Și să știi că n-ai apărât rău. Ai mai jucat fotbal?
- Numai m-am uitat.
- N-ai mai jucat nimic?
- Numai oină.
- Și cum îți zice?
- Mircea David. Dintr-a patra.

- Păcat! Dacă erai mai înalt, îl concurai pe Olteanu, dintr-a șaptea. Țasta-i dracu' gol. Joacă portar la *Bihorul*, înțelegi? E cineva. Îi dau ghete și echipament la antrenament!

- Acum, Mircea David, după ce „filmul amintirilor“ a derulat prin fața noastră această secvență veche de cincizeci de ani, aș dori să știu dacă ți-ai descoperit spontan vocația de portar...

- Nici gând. Intrasem în joc, așa cum ai văzut, dintr-o întâmplare. După ce am prins câteva mingi sau le-am respins cu picioarele, m-am cam plictisit în poartă. Mai mult chiar, privindu-mi genunchii juliți de pe urma plonjoanelor, mi-am spus că nu e prea mare scofală să stai acolo, între două pietroaie, așa că mi-am schimbat postul și am trecut la înaintare. Dar nici acolo nu-mi prea convenea, drept să spun. Prea mare învălmășeală și toți săreau cu picioarele pe tine când aveai mingea, distrugându-ți pantofii. Bilanțul primului meci a fost dezolant. „Cântecul de sireună“ al fotbalului nu mă prea impresiona. De altfel, n-a lipsit prea mult până la un divorț definitiv cu fotbalul, mai ales când mi-au ajuns la urechi unele răutăți ale colegilor: „Tu ești prea mic de statură, nici nu te vezi printre jucători.“

O bună bucată de vreme m-am refugiat deci în echipa de gimnastică a profesorului Leoschi și am devenit campionul liceului la paralele și la inele. Acolo nu mi se mai spunea „Tom Degețelul“ sau „Doi pe un bilet“.

Gimnastica devenise zâna mea consolatoare după deziluzia fotbalului și aș fi fost gata să bag mâna în foc că nimeni nu va mai reuși să mă îndepărteze vreodată de această mare pasiune. Dar socoteala de acasă...

A venit vacanța mare și am plecat cu fratele meu la părinți, la Brusturi. Tata, cum a dat cu ochii de noi, s-a repezit să ne îmbrățișeze și ne-a spus plin de mulțumire:

- Bravo, copii! Pentru că ați trecut clasa și nu m-ați făcut de răs, v-am cumpărat o *minge de fotbal*, ca s-o bateți toată vara.

Am rămas încremenit de emoție. O minge de fotbal *adevărată*, cu bentițe și șiret, știți ce reprezenta asta pentru mine? Minunea minunilor. Așa că în vara anului 1926 am trecut pentru totdeauna în tabăra fotbalului. Dar argumentul decisiv urma să apară mai târziu... în ziua în care, infiltrându-mă printr-o crăpătură din gardul stadionului, am văzut partida *C.A.O. - Wacker Viena*. Admirându-l pe portarul vienez Rudy Hiden, m-am îndrăgostit de fotbal și de postul de portar într-un mod cu totul special. Din acea zi de neuitat, portarul mi-a apărut ca un erou romantic, desprins dintr-o legendă modernă!

La *C.A.O.* apăra Ștefan Czinczér, vedeta orașului Oradea, într-un tricou verde, care îți lua ochii. M-am trezit oftând plin de invidie copilărească: „Ah, ce bine mi-ar sta și mie în poartă, în tricoul acela splendid.“

Dar imediat am căutat să mă trezesc din acest vis absurd: „Prostii, băiete!... Ești cam prichindel, n-ai să ajungi niciodată la bara de sus.“

Și apoi, cu un suspin de regret: „Mamă, mamă, de ce nu m-ai făcut mai înalt?“

Și timpul s-a scurs mai departe...